

Praktijkcentrum Raalte bijna klaar met nieuwbouw

Op Praktijkcentrum Raalte wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de nieuwbouw van de biologische varkensstallen. Adriaan Vernooij, de bedrijfsleider: 'We worden daarmee een gesloten bedrijf dat bestaat uit twee stallen waarin we 100 zeugen en 700 vleesvarkens kunnen houden. Daarnaast is er een andere stal voor vleesvarkensonderzoek. Momenteel selecteren we de zeugen die straks naar de nieuwe stal moeten. Ze zitten nu al in een overgangsfase met biologische huisvesting, volledig op stro, met uitloop naar buiten etc. Vanaf de zomer gaan de eerste 100 biologische zeugen er in. We houden dan 150 gangbare zeugen over in de bestaande gebouwen.'

Hoe loopt het met de planning?

'De nieuwbouw van de biologische stallen is begin september 2002 begonnen. Naar verwachting is het in juli 2003 klaar is, vóór de bouwvak. In de eerste week van juli kunnen de zeugen er in, en in de derde week van juli de vleesvarkens.

We hebben op 24 juni een kijkersmiddag op kleine schaal, waarbij de bezoekers gewoon naar binnen kunnen. Onze eigen medewerkers zijn er dan voor toelichting. De officiële opening is gepland op 10 oktober.'

Dus één keer kijken en dan gaat het kastje weer op slot?

'Bij de bouw is ook rekening gehouden met het verbeteren van de doorzichtigheid van de varkenshouderij richting de burger. Er komt waarschijnlijk een wandelroute langs. Bezoekers kunnen dankzij glaswanden een bepaald gedeelte van de varkensstallen bekijken. De burger moet niet alleen varkens in de schuren vermoeden; men moet de varkens ook kunnen zien.'

Wie betaalt deze nieuwbouw?

'Drie partijen financieren de nieuwbouw: Provincie Overijssel, Stichting Privon (Praktijkonderwijsvoorziening intensieve veehouderij in Oost-Nederland), en eigen bronnen. Bijvoorbeeld dankzij gelden uit de verkoop van proefbedrijf Rosmalen. Ook de verbouw van het bestaande gangbare gedeelte wordt hieruit gefinancierd. Het ministerie betaalt er niet aan mee. Die betaalt overigens wél de hoofdmoot van het biologisch onderzoek dat hier gaat lopen...'

Aan welk type onderzoek moeten we dan denken?

'Aan onderzoek over huisvesting, relatie huisvesting met milieu, weidegang. Maar denk ook aan onderzoek naar voeding, eiwitbronnen, krachtvoer en ruwvoer. Of aan gezondheidszorg, alternatieven voor anti-biotica, curatieve middelen. Bovendien is er aandacht voor arbeidsomstandigheden.

We lopen mee in een inventarisatie naar het vóórkomen van allerlei soorten parasieten. Kijk, omdat dieren de wei ingaan, hebben ze meer contact met elkaar. Er is daardoor meer kans op verspreiding van parasieten. Dit in tegenstelling tot gangbare varkens in een mooi hok, op een rooster, weinig contact met mest etc.

Bedrijfsgegevens:

270-280 gangbare zeugen; na nieuwbouw 150 (700 vleesvarkens)
25 biologische zeugen; na nieuwbouw 100 (en 700 vleesvarkens)

Verder komt er bijvoorbeeld een afdeling die helemaal dicht is. Zelfs de uitloop is helemaal dichtgebouwd. Dit om alle emissiegassen te kunnen meten, mede omdat er op dit moment nog geen normen zijn voor ammoniakemissie. Kortom, dankzij de nieuwbouw hebben we meer capaciteit om onderzoek te doen.'

Je krijgt ook een grotere diversiteit in bijvoorbeeld huisvestingssystemen...

'Ja, het onderzoek naar kraamhokken neemt een belangrijke plaats in. In biologische kraamhokken moeten de zeugen los lopen. Het grote probleem is het doodliggen van de biggen in de eerste paar dagen.

We bekijken de relatie tussen huisvesting en houderijsysteem. De periode na het spenen is gevoelig. Dit gaan we aanpakken door het laten liggen van de biggen in kraamopfokhokken. Er is dan minder stress rondom het spenen. Een gedeelte van de biggen wordt overgeplaatst naar het nieuwe opfokhok en het andere gedeelte niet.

Een ander voorbeeld. Hoe kun je de uitloop zó gebruiken dat je het mestgedrag zo goed mogelijk kunt sturen dat alle mest naar buiten komt. Dat betekent drie tot vier verschillende hokontwerpen voor de vleesvarkensstallen, twee verschillende hokontwerpen bij de voormestafdeling.

Er zit ook een link tussen hokontwerp met uitloop en milieu. Je probeert zoveel mogelijk mest te krijgen op dié plekken waar je het hebben wilt, met name op de roosters buiten. De uitloop is voor 50% rooster, een voor 50% dichte vloer. Maar als je minder mest binnen hebt, heb je een minder ammoniakemissie, en je arbeidsomstandigheden zijn gunstiger.

We gaan werken met verschillende ventilatiesystemen: een binnenklimaat met plafond, een buitenklimaat zonder plafond.'

Voor het gangbare gedeelte moet de nieuwbouw nog starten? Wanneer is dat?

'Dat wordt begin 2004. We willen daarbij inspelen op concepten voor de toekomst. Hoe kun je naar de toekomst toe de welzijns-wensen van beleidsmakers verder invullen. We kijken naar meer ruimte per dier, meer strooisel etc. Hoe kun je dat combineren met een redelijk betaalbare huisvesting. Een storrijk mestafvoersysteem.

We richten ons op de varkenshouderij na de volledige invoering van het Varkensbesluit, dus van over 10 tot 15 jaar vanaf nu.

De nieuwbouw zal zich daarop inrichten inclusief allerlei experimenten. Welzijn, meer ruimte, meer ruimte voor zeugen in gangbare kraamhokken, stroverstrekkingsmechaniseren, afvoer van storrijke mest. Momenteel hebben we vier verschillende systemen.

Wellicht een beperkte vorm van uitloop, waardoor er transparantie van productiemethoden ontstaat. De mensen zien weer de varkens. Ze zitten niet alleen achter de muren.

Dus enerzijds voortbouwen op het bestaande; anderzijds concepten ontwikkelen die nog niet bestaan.....de stal van de toekomst.....'

Henk Bosch